

„No! imaš dobro ladijo? Peljaj urno! Nisem pred priti mogel; tudi stari Karlovčan rad bēdi dolgo in pazi na svojo golobico.“

Luna je vetlo sijala po cerkniški dolini. Po jezeru so se metale ribice in šumljale vodne ptice. Vse bilo je tiho. Celó na Slivnici ni bilo viditi meglice. V luninem blesku so lesketale bližnje cerkvice in vasi, — noč je bila, da si ne moreš lepše misliti. Vēs zamišljen leži ogernjen v široki benečanski plajš v rokah deržé miloglasno mandolino mladi vitez Šteberski in snova si pesmico, s katero bode si ptičico vabil iz gnjezda.

„Sva že na mestu — reče ribič — kamor ste mi veleli vesljati“. — „Dobro, Marko — ga pohvali gospodar — počakaj le eno uro, in bodem ti žule dobro namazal“. To izgovorivši stopi iz ladije proti gradu in se postavi pred okence sobe, v kateri je Jelka spala, in za katero je zvedel po Jelkini družici.

Brenkne v strune, in z lepim svojim krepkim glasom začne popevati:

Drago blago, drago dekle,
Prek čez vodo so me vlekle
Skrivne ljubezni moči;
Stopi z grada, gospodična
Jelka moja krasnolična,
Daj mi vživat slast oči! —

Komaj je mlad vitez slednjo verstico izpel, pogleda Jelka skoz okence in spozná dragega svojega.

„Ste Vi Signor Lupo?“ — vpraša s trepetajočim glasom.

„Jez sem, jez, draga dušica!“ — in ni treba mu bilo dolgo čakati, že objame kraljico svojega serca. Jelka! — Lupo! — Drug pozdrav ni se čul.

Jelka začne hitro mlademu Šteberku praviti, kako so njeni oče nasprotnik nju ljubezni, ne samo zavoljo starega sovražtva, temoč tudi zato, da je šteberski rod potegnili z grofom celjskim. Vendar jez ne delim misel očetovih, in rešnika svojega življenja ne bodem nikdar pozabila. Zvesta do groba hočem ti ostati.

Šteberk ji obljubi, da bode jo večkrat ponoči obiskaval, naj samo na južni vogel grada vtakne od enajstih do dvanajstih svetilnico, da kadar luna ne sveti, bodeta z ribčom hitreje in ložeje grad našla, in mesto, pri katerem se lahko na kopno pride.

Po svetih obljubah, svoji dragi zvest tudi do smerti ostati, se poslovil, in z Markom vesljata sopet proti Šteberku.

Luna se je že davno bila za Javornik skrila, in vse je počivalo v tihem miru. Zjutraj ob treh še le je prišel mladi vitez v grad in se vleže, da si okreva opešane ude.

(Konec sledi.)

Zdravniku.

Pritičica.

Kjer ostri meč ne more
Odnati smertne sile;
Je Stvarnik sam natore
Sejal cvetlice mile,
Da naj morivko preženó,
Ko žuga z ostro že kosó.

Le-tím gospá preblaga
Zahvali tud' rešenje;
Cvetličja moč in zmaga
Otela ji življenje.
Pozdravljen vodja teh vojská!
Živi naj rešena gospá!

Požencan.

Dopisi.

Iz Zagreba 2. marca. A. K-s. — Že nekaj časa sem naznanjam Slovencom književno delavnost naših južnih bratov. Iz mojih dosedanjih dopisov je zvedel vsak, kdor jih prebira, da so počeli Horvatje verlo se obnašati. V štirih

poslednjih mescih je prišlo samo v Zagrebu devet horvaških knjig na svetlo, in sicer samo takih, katerim gré hvala ne le v notranji vrednosti, temuč tudi v unanji obliki. Komaj je razposlala matica ilirska svojim utemeljiteljem Šulekovo „Biljarstvo“, že nas je zopet razveselil gospod Adolfo Tkalković (profesor Weber) z lično knjižico pod imenom „Put u Plitvice“, katero kinča lepa slika „Tlovid plitvičkih jezerah“. O vrednosti pričujoče knjižice mi ni treba govoriti, ker nje autor slovi po vsem jugu kot izversten pisatelj. — Iz Novega Sada nam je došla knjiga pod naslovom „Obrazi iz obšte istorie“ *) od dr. Nikol. Kerstića, v kateri se popisujejo prav po domače najvažnije zgodbe iz občne povestnice. — V Beču pa je zagledala beli dan „Soerbska besaeda u latinskem pismu“; jedan književni sbornik za ogled novog tipa organičke latinice v štirih zvezkih. **)

Iz Celovca se bere v poslednjem listu „Glas. Slov.“ sledeče: „Ravno kar se družnikom sv. Mohora razposilja prva knjižica „slovenskih večernic za poduk in kratek čas“. Štejejo IV + 84 strani in obsegajo sledeče reči: Zgubljeni, pa spet najdeni sin (domača povest iz starih časov) — pesem za domače šmarnice — Voznik in zadnji konj — Mesar Janez Kerstnik Jezuit, Goričan — Mati in vnuk — Pobožna pastarica — Sv. Francišek in tiči — Prilike (božja beseda in splahnjeni kozarec, Kdaj se lahko, kdaj težko živi, Dobra jed v umazani posodi) — Miklavžev večer — Delavno življenje keršanske device — Hvaležnost in nehvaležnost — Zofijna cerkev v Carigradu — Živalsko življenje po južnoruskim stepah — Zdravica vsem Slovencom — Drobne tičice naše dobrotnice in — Kar bodi za domače potrebe. Vsi sestavki so zloženi v katoliškem duhu, priprostemu ljudstvu in odraščeni mladini v poduk ali kratek čas. Jezik je skoz in skoz čist in lahko razumljiv vsakemu Slovencu. V prodajo po bukvarnicah pride knjižica še le po preteku tekočega leta, da nam za družnike, ki se utegnejo še oglasiti, iztisov ne zmanjka. Drugi zvezek „slov. večernic“ izide mesca junija. — Iz pridjanega družbinega oglasnika vidimo, da je do 1. februarja pristopilo 23 dosmertnih družnikov; popolni imenik letnih in dosmertnih udov bo prinesel še le „Koledarček družbe sv. Mohora“. Kot posebna dobrotnika naše mladine sta se skazala gosp. dr. Andrej Vojska, c. k. sodn. svetovavec, in ne imenovan Čeh na Ogerskem, ki sta stopila v število dosmertnih družnikov s tem pogojem, da se darujejo njima gredoče družbine bukve prav pridnemu gimnazijskemu učencu na Koroškem ali na Štajarskem ali pa na Krajskem, kakor bo družbini odbor razsodil. Da bi se oglasilo več tacihi mladinoljubov!“

Iz Planine. 25. dan p. m. je bil z veliko slovesnostjo pokopan gosp. izgledni učitelj planinske šole Filip Jakob Krajnc. Bil je rajni, 70 let star sivček, blizo 50 let vedno verl učnik mladosti in dober pastir svoje nedolžne čede. Ne samo njegova draga družina, temuč tudi cela planinska okoljšina žaluje na njegovem grobu. Bodi mu zemljica lahka!

Iz Ljubljane. (Oznanilo in povabilo zastran domačih pesem). „Slajše reči na svetu ni kakor je pesem lepa. Milo mati poje, ki ziblje dete svoje; med pesmi dete sladko zaspí; — dobre volje si kmetič žvižga in prepeva, orač na polji, kosec na travniku v pesmah ne čuti težavnega dela; — prepeva si rokodelec med svojim orodjem in delo mu teče izpod rok gladko kakor vesela pesem iz serca; — pojé gredó serčni vojšaki nad sovražnika v boj; v pesmah jim raste serce; — v svetih pesmah se molitev pobožnih kristjanov k nebesam valí; zdaj v veži božji, zdaj v lepi procesii pobožnega petja serce kipí; — ni gostije ne sedmine, ne poštene družine, kjer bi čedne pesmi ne bilo. In tako je prav; — saj tudi ptičica poje, kaj bi človek ne pel!“

*) V „Novicah“ že pohvaljena knjiga.

**) O katerem bojo „Novice“ kmali kaj več povedale.

Pesem le tamo slišati ni,
Kjer poštenih ni ljudi!

Ta resnica, povsod spoznana, je napravila nekatere prijatle domačega petja, da so složili 6 cekinov, ktere hočejo v zahvalo podati tistemu, ki zloži krasni pesmi Koseskovi „Kdo je mar?“ najlepši napev. Drugo pot, ko bomo razpisali na gospode skladatelje (kompoziterje) dotični oklic, bodemo več o tem povedali, kako naj bi se doveršil ta namen; danes le toliko povemo, da bojo za razsodbo zloženih pesem naprošeni v muziki zvedeni mojstri presodili, kateri pesmi gré predstvo in častno darilo, in da se bo potem slavna tukajšna pevska družba naprosila, koncert napraviti, v katerem se bo zraven drugih domačih pesem ta pesem pervikrat očitno pela. Kar bi se čez koncertne stroške skupilo, naj bi se obrnilo spet za razpis drugih pesem.

To je ob kratkem rečeno namen gori omenjenih prijatlov muzike, kateri ne želé družega kot mnogim lepim pesmam, ki jih že imamo, še pridobiti več sestric, da bi razveseljevale naše serce in da bi se zbudila ljubezen do skladanja pesem v vseh tistih, katerim je podeljen lepi dar te umetnosti. Ker se od več strani sliši očitjanje, da se zmiraj in zmiraj v besedah (koncertih) prepevajo le ene in ravno tiste že preveč izpete pesmi, bi se po ti poti odvernili ona ne ravno krivična zabavljica, ker bi se potem v takih koncertih, v katerih bi se pervikrat pela taka s častnim darilom poslavljena pesem, pridjalo lahko še več družih pesem, ktere dosihmal še niso bile očitno popevane, čeravno so tudi lepe in očitnega petja vredne. Tako bi se lahko večkrat napravil kakošen koncert zgolj novih pesem, ktere ga bo rad prišel poslušat vsak prijatelj muzike kakoršnega koli naroda, zakaj muzika je glas nebeški, kateri ni vezan na besedo, ampak je razumljiv vsakemu sercu.

To sporočilo so nam dali oni gospodje, ki so zložili gori omenjeno prvo darilo, in so vredništvo naprosili, naj bi oklicalo ta njih namen po „Novicah“, ker se je nadjati, da se bo v slovenskih okrajnah še več domoljubov in prijatlov muzike našlo, ki bojo radi kak goldinarček darovali, da se osnova še za več pesem takih počastnic. In ker vemo, da to povabilo ne bo glas vpijočega v puščavi, se radi obrnemo do vseh, katerim je napredek domačega umetnijstva pri sercu, — do vseh, kateri radi podpirajo vse, kar je lepo in dobro, — do vseh, ki cenijo muziko, ko zlati dar, in radi poslušajo njih mile glase: naj priveržejo blagemu namenu, kolikor jim je drago. Če več dobimo, več razpisov moremo napraviti. To pa že naprej povemo, da se bojo izbirale za napeve le čedne pesmi in take, ki imajo že same po sebi pesniško vrednost; tudi se bo gledalo na to, da bojo pesmi mnogoverstnega zapopadka.

In tako sklenemo to oznanilo in povabilo, pristavljaje le še to, da doneski za razpis omenjenih napevov se morejo pošiljati vredništvu „Novic“. Razpis napeva k pesmi „Kdo je mar?“ se bo tedaj še toliko časa odložil, da se naberejo darila še za kake dve pesmi in se potem morejo razpisati počastnice (Ehrenpreise) za tri napeve ob enem.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Dunajska banka opominja, da stareji bankovci (konvencijnega dnarja) po 1, 2, 5, 10, 50, 100 in 1000 gld. se še do 30. dneva prihodnjega mesca zamenjujejo za nove ali za plačila jemljejo v banknih kasah ali pri podružnicah banknih kas po vseh velikih mestih našega cesarstva. Dosihmal je še blizo za 30 milijonov gold. teh bankovcov med ljudstvom. Od 1. maja do 31. julija se bojo jemali le samo v banknih kasah na Dunaji.

— Po cesarskem sklepu se imajo premije za konje, kakor smo jih imeli po vseh deželah poslednje 3 leta, spet deliti do leta 1865. Za vse dežele našega cesarstva je določeno 364 premij z 2750 cekini. Za konje, ki se v ja-

hanji najhitrejši skažejo (na Dunaji, v Peštu in Pardubicu) je določeno 6700 cekinov vsako leto.

— Gospod minister Bruk je koroškimi poslancom, ki so šli na Dunaj zavolj železnice, obljubil, da za letošnje leto je določeno 1,200.000 frankov za zidanje koroške železnice; in da bo železnica do Celovca leta 1862, do Beljaka pa do 1863 dodelana.

— Dolgo časa se govori od novega z loterijo sklenjenega posojila, ki ga misli naša vlada najeti. Vsaki dan — pravijo nekteri časniki — se more pričakovati oklic tega zajema; al kako bo, še nobeden ne vé.

— Kakor „Oester. Zeitung“ pripoveduje, je tudi nova ustava za protestante v nemško-slovanskih deželah v osnovi že gotova; napravljena bo po enakih pravilih, kakor jih je patent od 1. sept. l. l. za ogerske protestante določil. Nje višja gosposka pod imenom „c. k. višja cerkvena oblast-nija“ bo cesarju in vesoljni protestantski občini odgovorna.

— Sliši se, da se bo državno svetovavstvo pomnožilo in da bojo va-nj poklicani cesarjeviči (cesarski princi), dostojniki in pa poslanci iz deželnih namestnij vseh 18 dežel našega cesarstva, katerih bo 40, tako, da bo namestnija vsake dežele 3 take može cesarju nasvetovala, izmed katerih treh se bo potem eden v zbor državnih svetovavcov izvolil. Od časa do časa bo — kakor ta govornica pravi — cesar ta državni zbor poklical, da bo določeval državne stroške in dohodke, pretresal osnovo novih postav in presojeval prošnje in vošila deželnih namestnij. Pervi taki državni zbor se pričakuje že prihodnje mesce.

— Presvitla cesarica je revnim Horvatom in Slavoncom podarila 2000 gld; ravno toliko tudi nadvojvoda Franc Karol.

— 120 katoliških škofov iz Avstrije, Nemčije, Anglije, Belgije, Irskega, Škocije, Holandije in Švajce je skupaj podpisalo pismo, v katerem se potegujejo za posvetno oblast papeževo in h koncu pravijo: „Vzdigovaje glas pred celo Evropo za ohranjenje papeževih vladnih pravic, branimo tudi cerkev in svete zadeve 200 milijonov katoličanov“.

— „Volksfreund“ piše, da letos ne bo nič s potovanjem v Jeruzalem, ker se je premalo romarjev oglasilo.

— Od visokega „Štefanovega turna“ je že skor vsak kaj slišal; kdor na Dunaj pride, gré najpred tega starega velikana gledat, ki je 400 let ponosno svojo glavo molil pod nebo. Leta 1840 so mu mogli velik del verha vzeti, zato, ker se je staro zidovje drobiti začelo in se bati bilo, da bi se nenadoma ne prekucnil doli. Zidano glavo so mu nadomestili s železno, s katero so imeli sila dolgo opravi, in je morebiti sama toliko stroškov prizadjala ko nekdanji celi turn, od ktere so ogerski poslanci cesarju Frideriku III. rekli, da je bil dražji (400.000 gold. je veljal) kot marsiktero kraljestvo. Al železna glava ga ni 20 let terpela; treba jo je, da se ne zgodi kaka nesreča, nadomestiti z novo, in nedavnej je sklenila komisija, da se spet iz kamna napravi verh mogočnega zvonika, kar bo dunajskemu mestu silne stroške prizadjalo.

— V mesnicah predmestja Gumpendorf so te dni zapazili spet pri 2 volih govejo kugo; iznova bo tedaj treba vseh postavnih naprav, da se zatara huda morivka.

— Nek magdeburšk časnik je izrajtal, da je sedaj okoli 4 milijone in 232.470 judov (židov) na svetu.

Iz Verone 27. febr. Te dni je tukajšna policija zasačila nekega sardinskega razposlanca, ki je za kmeta oblečen ogledaval in obrisaval terdnjavo S. Massimo; našli so pri njemu veliko dnarja in puntarske pisma.

Iz Českega. „Česka zgodovina“ Fr. Palacki-ga se izdaja sedaj na Rusovskem v dvojni prestavi. Tudi v poljskem jeziku bo prišla na svetlo od Fr. Matejka. Poslednji del v nemškem jeziku, ki pride na stroške českih deželnih stanov na svetlo, bo kmali zagledal beli dan.

Iz Tirolskega. Iz Inšpruka. Pri nas so zginile